

spe
ciál

SOLÁRNÍ KOMPLIKACE

spe

parlament
& byznys

SNĚMOVNA

Problém s fotovoltaikou? Především neschopnost politiků >

Nebezpečí prudkého zdražení elektřiny kvůli boomu

solární energie se objevilo v řadě zemí. Český přístup ovšem ukazuje zoufalou nekompetentnost státní správy.

V loňském roce Česko zachvátila panika. Začaly se množit zprávy, že v důsledku prudkého rozvoje solárních elektráren dojde k razantnímu navýšení cen elektřiny. S růstem instalovaného výkonu solárních panelů (ale i dalších obnovitelných zdrojů) se totiž zvyšuje takzvaný příspěvek na podporu obnovitelných zdrojů energie (OZE), který je součástí výpočtu konečné ceny za elektřinu. Objevovaly se doslova černé scénáře: zvýšení ceny pro domácnosti prý překročí 10 procent, a pro podniky dokonce 20 procent. Což by pro českou ekonomiku zotavující se z hospodářské krize mohlo mít katastrofální následky. Podle Energetického regulačního úřadu nakonec cena elektřiny pro domácnosti vzroste o 4,6 procenta a pro podniky o 5,2 procenta.

K čemu vlastně došlo? Předloni začaly klesat do té doby vysoké ceny solárních panelů. Příčinou byl především růst nabídky křemíku, ze kterého se vyrábí většina fotovoltaických článků, a zároveň fakt, že na trh přichá-

zelo stále více a více čínských výrobců panelů. S nárůstem nabídky panelů pochopitelně klesala jejich cena. V důsledku toho začaly být státem pevně stanovené a na řadu let dopředu garantované výkupní ceny za vyrobenou elektřinu ze solárních zdrojů mnohem atraktivnější, což přilákalo spoustu investorů.

Kolik to bude stát? >

A v tomto místě narážíme na zásadní pochybení české veřejné správy. Česká politická reprezentace začala problém řešit zoufale pozdě, když už bylo téměř jisté, že vybírat nejlepší řešení bude možné jen mezi těmi špatnými. Například Němci snížili podporu poprvé už v polovině loňského roku, a nebylo to naposledy (více viz box na straně čtyři).

Analytik J&T Bank Michal Šnobra tvrdí, že příčinou celého problému je příliš ambiciózní evropská politika v oblasti OZE. Cena za to je podle něj gigantická, do roku 2020 má být proinvestováno v EU v této oblasti až 1,5 bilionu

eur. Podle Šnobra například v Česku nastavení výkupních cen, které platilo do konce loňského roku, tedy 12 500 korun za megawatt hodinu, při nainstalování elektráren o celkovém výkonu 1600 megawattů do konce roku 2010 ročně znamená 20 miliard korun. „Toto číslo navíc každý rok vzroste o dvě až čtyři procenta, což je navýšení, k němuž dochází pravidelně. Za 20 let, což je doba, po kterou jsou výkupní ceny garantovány, tedy bude účet za fotovoltaiku určitě vyšší než 500 miliard korun,“ tvrdí Michal Šnobra.

Nekoncepční přístup k obnovitelným zdrojům energie dokládá na srovnání výsledků, které dosahuje ČR a Německo. Zatímco Němci se už dnes blíží k 20procentnímu podílu OZE na celkové spotřebě elektřiny a příspěvek domácnosti na obnovitelné zdroje dosahuje v přepočtu necelých 900 korun za megawatt hodinu, český podíl se pohybuje okolo osmi procent, ovšem tuzemská domácnost by v roce 2011 měla platit už téměř 600 korun za megawatt hodinu.

Otazníky kolem daně >

Na tom, že je třeba podmínky zpřísnit, se dnes shodují prakticky všichni, včetně asociací, které zastupují investory do solárních elektráren. Zásadní rozpory ale panují v názorech na řešení, které Česká republika nakonec zvolila. Nejvíce emoci vzbudila 26procentní retroaktivní daň. Tvůrci novely zákona o podpoře výroby elektřiny z OZE argumentují, že návratnost investice do solárních instalací původně plánovaná na 15 let v důsledku výše popsaného vývoje na trhu klesla na polovinu, a proto se ČR stala doslova rájem pro bezpečné a vysoké zhodnocení finančních prostředků.

S výší daně zásadně nesouhlasí například představitelé České fotovoltaické průmyslové asociace. „Ceny komponent šly skutečně dolů, ale jejich pokles se vloni v únoru a březnu zastavil. A protože fotovoltaika zaznamenala celosvětový boom, ceny panelů od února loňského roku opět stouply, a to o 30 procent,“ argumentuje František Smolka, předseda

Kresba na titulu: strana Filip Škoda, foto profimedia.cz

Zákon nerozlišuje >

Kvůli retroaktivitě daně podle řady hlasů Česku hrozí arbitráže a soudní spory. Například před několika dny představili svou analýzu odborníci na ústavní právo z Právnické fakulty UK, podle níž je přijatá novela v rozporu s ústavním pořádkem a Ústavní soud by ji měl zrušit.

Novela obsahuje celou řadu dalších sporných aspektů. Například na rozdíl od návrhu ekologických organizací nerozlišuje z hlediska uvalení daně výkonové třídy, respektive daně ve vztahu ke všem elektrárnám s výkonem vyšším než 30 kilowattů. Hnutí Duha přitom argumentuje, že malé instalace do zhruba 200 kilowattů produkují asi jen deset procent solární elektřiny, a jejich dopad na cenu elektřiny je tedy zanedbatelný, ovšem daň může být pro řadu z nich likvidační.

Dolů a nahoru. Ceny solárních panelů začaly výrazně klesat v roce 2009. Od února loňského roku však podle České fotovoltaické průmyslové asociace začaly opět stoupat, a to o 30 procent

představenstva asociace. A podpory se mu dostalo i v bankovním sektoru. Martin Hofmeister, vedoucí projektového financování Raiffeisenbank, tvrdí, že o poklesu návratnosti investice do fotovoltaiky na sedm či osm let nemůže být řeč.

„Projekty druhé poloviny roku 2009, kdy došlo k poklesu nákladů na nákup panelů, a také roku 2010, měly návratnost 12 let, takže se celkové náklady na instalovaný jeden megawatt snížily přibližně o 20 procent, tedy ze 110 milionů korun na 85 milionů,“ vysvětluje Martin Hofmeister,

proč došlo v ČR k solárnímu boomu.

Jak ovšem podle něj vyplývá z výpočtů banky, uvalení tříleté 26procentní srážkové daně posouvá dobu návratnosti za horizont 15 let a způsobí propad provozního hospodaření v takovém rozsahu, že investoři budou muset do projektů vložit vlastní zdroje ve výši deseti až 20 procent z původních nákladů. „Zavedení nové daně může způsobit krachy řady investorů,“ upozorňuje Hofmeister s tím, že záměru udržet návratnost investic v horizontu 15 let by odpovídala daň ve výši osmi až deseti procent.

Anketa: Je schválená novela zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, jež obsahuje takzvanou solární daň, krokem správným směrem?

Petr Holub, poradce pro energetiku a životní prostředí, bývalý ředitel odboru

udržitelné energetiky MŽP

Měnit podmínky pro podnikání zpětně není nikdy krok správným směrem. To, že klesá investiční náročnost obnovitelných zdrojů, je dobrá zpráva, vlastně potvrzení dlouhodobého trendu. Podpora na to musí pružně reagovat, ale

předvídatelně a dopředu. Chaotický přístup české vlády a poslanců však bere stabilitu podnikatelskému prostředí a hrozí arbitrážemi. Nejde jen o poslední novelu, ale také o stop stav připojování i malých středních instalací, jejichž výroba a montáž zaměstnávala přes čtyři tisíce lidí, pro které teď není práce. Věřím, že vláda a parlament si odpustí tyto kotrmelce při projednávání velké novely zákona v tomto roce a nastaví přiměřený rámec pro rozvoj obnovitelných zdrojů a chytrých sítí.

Michal Babák, poslanec, člen Hospodářského výboru, Věci veřejné

Novela je bohužel cesta správným směrem, je to nutné zlo. Nedostatek vidím v dani darovací pro teplárny, což povede ke zvýšení cen tepla pro spoustu rodin. Tento nedostatek se možná ještě prohlašuje pozměňovacím návrhem při vrácení novely do sněmovny Senátem.

Martin Sedlák, Hnutí Duha

Ekologické organizace navrhly několik řešení, z nichž hlavním byla také srážková daň. Tu by však měl stát zavést pouze, potvrdí-li se dopady solární elektřiny na cenu energie. Počet různých propočtů, které říkají pravý opak zdražení, je až příliš mnoho. Stejně tak nelze souhlasit s konstrukcí

by elektřiny z obnovitelných zdrojů, jež obsahuje

daně (26procentní daň pro všechny instalace nad 30 kilowattů), kterou vláda prosadila. Návrh bude likvidační pro řadu zejména drobných a středních firem v sektoru solární energetiky. Ekologické organizace požadovaly, aby byla daň například rozlišena pro roky 2009 a 2010, protože tyto roky mají i zcela odlišnou ekonomiku solárních projektů. Dále aby rozlišovala výkonové třídy, to znamená neměla by se vztahovat na malé instalace, zhruba do 200 kilowattů, a měla by být konstruována do několika tříd. Jde o to,

že instalace různého výkonu mají opět odlišnou ekonomiku, navíc instalace do 200 kilowattů produkují zhruba jen deset procent solární elektřiny, jejich dopad na cenu elektřiny je tedy zcela zanedbatelný.

Petr Šilar, senátor, KDU-ČSL

Je to z těch špatných řešení to lepší. Přišlo pozdě a daň je nesystémová.

Změna zákona měla přijít dříve a kopírovat vývoj ceny elektřiny. Podobný podklad udělal kolega Čunek jako pozměňovací zákon. To bylo i stanovisko našeho klubu.

Lubomír Lízal, ekonom, CERGE-EI

Hledalo se řešení přijatelné mezi těmi špatnými a ještě horšími. Proto metoda výpočtu solární daně není

ideální. Nejlepší postup byl použít definici návratnosti 15 let a nechat každého poplatníka (těch velkých, jichž se to týká, je stejně jen několik set), aby si odvod dle pomůcek (například by se vyhláškou MF či ERÚ definovaly cenové koeficienty nákladnosti) vypočetl sám. Stanovení odvodů daně dle roku uvedení do provozu by bylo též zcela v souladu s tímto principem rovného přístupu. Průměrná daň je již podle mého názoru příliš hrubá aproximace změn nákladové křivky. >>>

Fotovoltaika je nejdražší. Zatím? >

Ministerstvo průmyslu a obchodu tvrdí, že novela odvětví solární energetiky jako celek nepoškodí, protože stávající garantované ceny pomáhaly spíše zahraničním výrobcům solárních panelů. Pravdou ale je, že solární energetika v Česku vytvořila pracovní místa pro několik tisíc lidí. A jak nedávno informoval deník E15, rychlý rozvoj fotovoltaických elektráren měl pozitivní vliv i na ekonomiku. Česká národní banka odhadla, že solární boom předloni pozitivně ovlivnil HDP třemi desetinami procenta, její odhad pro loňský rok je v rozmezí 0,4 až 0,7 procenta. Viceguvernér ČNB Vladimír Tomšík pro E15 uvedl, že konec solárního boomu v letošním roce bude jednou ze složek ochlazení růstu ekonomiky. >>>

V každém případě platí, že solární elektřina je dnes nejdrazším obnovitelným zdrojem. Analytici banky HSBC spočítali, že kompletní náklady na vyprodukování energie z větrných turbín jsou zhruba šestinové oproti fotovoltaickým elektrárnám.

Zastánci fotovoltaiky ale tvrdí, že díky vysokým výkupním cenám bylo možné zdokonalit technologii a teď podporu radikálně snižovat. „Dynamika vývoje technologií v solárním průmyslu a také poklesu investiční náročnosti je z hlediska energetiky celkově nejprogresivnější. Podle Mezinárodní energetické agentury bude v našich podmínkách cena solární elektřiny konkurovat ceně té „běžné“ na trhu

do 15 let. Půjde-li vývoj stejnými skoky jako v posledních dvou letech, je možné, že se tato doba výrazně zkrátí,” říká Martin Sedlák z Hnutí Duha. A dodává, že i takzvaná Pačesova komise spočítala možnosti solární energetiky v ČR na 22 terawatthodin v roce 2050, což je zhruba polovina nynější celkové spotřeby.

Současná politická reprezentace však zjevně fotovoltaice nakloněna není. Představitelé České fotovoltaické průmyslové asociace například upozornili, že ministerstvo průmyslu a obchodu v tichosti vydalo vyhlášku o minimální účinnosti fotovoltaických článků s platností od loňského 8. prosince. Ekologické organizace

vyhlášku označují za ministerské rozhodnutí fotovoltaický průmysl dobít. Stanovených hodnot totiž podle nich nedosahují ani technologie z Německa, natož panely čínské výroby, které jsou v Česku používané především. A třeba Národní akční plán ČR pro energii z obnovitelných zdrojů rovněž z dílny ministerstva průmyslu předpokládá pro fotovoltaiku mezi lety 2010 a 2020 nárůst instalovaného výkonu méně než deset megawattů ročně. Přitom například podle Petra Holuba, poradce pro energetiku a životní prostředí, jen u instalaci panelů na střechy budov je trh připraven pokrýt roční nárůst až 100 megawattů.

< Martin Zika

Petr Maule: Otázkou zůstává, proč tak rychle a násilně došlo ke schválení novely zákona o obnovitelných zdrojích >

Solární daň český solární průmysl nepoškodí. Českou solární energetiku již totiž dávno poškodilo loňské únorové oznámení stop stavu nových rezervací výkonu, které upozornilo na několik měsíců neřešený rapidní růst rezervací na celém území státu, říká k problematice státní podpory výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů zakládající člen České fotovoltaické asociace Petr Maule.

E15: Je nedávno schválená novela zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, která obsahuje takzvanou solární daň, krokem správným směrem?

Zákon řešící nekontrolovaný nárůst výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů byl nepochybně potřebný. S čím ale nemohu souhlasit, je způsob naplňování státního rozpočtu formou zavedení nové „solární daně“.

Jejím zavedením totiž dojde ke dvojímu zdanění pro tentýž druh příjmů. Srážková 26procentní daň bude vyměřena ze základu, který je označován v zákoně jako „příspěvek na podporu obnovitelných zdrojů“. Druhou daň poplatník odvede z příjmů plynoucích z výroby elektřiny. Předmět zdanění je evidentně tentýž.

Toto dvojí zdanění způsobí změnou do stávajícího systému zdanění dodatečné náklady investice, které nebylo možno s péčí řádného hospodáře rozumně předvídat, což je porušením zásady oprávněných očekávání. Navíc počínaje lednem tohoto roku dojde k podstatnému zhoršení rentability skupiny fotovoltaických projektů, podléhajících solární srážkové dani. Majitelé budou nuceni opatřit si dlouhodobě nové hotovostní finanční toky, které budou kompenzovat nově zavedenou daň. To může v krajním případě vést až ke krachu projektu a insolvenčnímu postupu výroby elektřiny.

Zavedení „solární daně“ pro fotovoltaická zařízení, která byla uvedena do provozu v roce 2009 a 2010, je uplatňováno pouze na tuto úzkou skupinu zdrojů, a tím dochází k porušení principu spravedlnosti. Osvobození od solární daně u zařízení nepřevyšujících výkon 30 kilowattů ve vazbě na druh instalace je porušením rovného přístupu ke všem zdrojům.

Foto: E15 Anna Vacková

> Petr Maule (46)

Vystudoval České vysoké učení technické. Pokračoval ve studiu interní vědecké aspirantury na katedře mikroelektroniky, také na Fakultě elektrotechnické ČVUT. Pracoval v zahraničním obchodě, poté byl finančním ředitelem společnosti ELFETEX a v roce 2007 dokončil postgraduální studium na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V současnosti pracuje pro skupinu Czech Nature Energy jako předseda představenstva. Je zakládajícím členem České fotovoltaické asociace, kde od počátku zastává koordinační a poradní funkce.

E15: Jak vysoká je podle vašeho názoru pravděpodobnost, že stát bude muset čelit vlně arbitrází ze strany investorů a že náklady na tyto případné spory výrazně převýší výnosy ze solární daně?

Že bude muset český stát čelit mnoha arbitrázím, jejichž počet je podle České fotovoltaické asociace odhadován na několik stovek, je více než jisté. Zpětným a dalším zdaněním (dvojím zdaněním) fotovoltaických projektů se výrazně posune celková doba návratnosti proinvestovaných projektů. A to nejen k 15leté hranici podle důvodové zprávy k návrhu zákona, nýbrž i tuto hranici přesahující z důvodu dalších legislativních změn v daňových a účetních opatřeních schválených na sklonku loňského roku.

Během tříletého období stát získá prostřednictvím srážkové solární daně do státního rozpočtu několik miliard korun (zhruba 11 až 15 miliard), za předpokladu, že 95 procent všech projektů bude plátcem srážkové daně. Na straně druhé lze připravenými žalobami dosáhnout celkového odškodnění, které se bude pohybovat nad hranicí vysoce přesahující 100 miliard korun.

E15: Novela pro uvalení srážkové daně mimo jiné nerozlišuje, zda jsou solární elektrárny umístěny na střechách budov či opuštěných průmyslových areálech, anebo naopak na „zelené louce“. Nerozlišuje výkonové třídy ani to, zda byla instalace provedena v roce 2009, nebo 2010. Poškodí tedy, či nikoli nové průmyslové odvětví solární energetiky jako celek? Bude, anebo nebude likvidační pro řadu drobných a středních firem v tomto sektoru?

Solární daň český solární průmysl nepoškodí. Českou solární energetiku již totiž dávno poškodilo loňské únorové oznámení stop stavu nových

> **Přijatá novela „solární daně“ je likvidační pro řadu malých a středních firem, které nemají velké finanční rezervy**

rezervací výkonu, které upozornilo na několik měsíců neřešený rapidní růst rezervací na celém území státu. Stovky projekčních, stavebních a montážních firem, jež svůj obchodní model založily na fotovoltaice, ztratily přes noc jistotu budoucího rozvoje, hrozí jim ztráta zakázek a tisíce pracovních míst v blízké budoucnosti.

Otázkou zůstává, proč tak rychle a násilně došlo ke schválení novely zákona o obnovitelných zdrojích. Existuje silná skupina, která si přeje ovládnout solární byznys a učiněné legislativní kroky jí k tomu napomáhají. Majitel, jenž v současnosti nemá větší finanční rezervy, má totiž jen dvě možnosti.

První z nich předpokládá dohodu s financující bankou, která může vést ke ztrátě většinového podílu. S odstupem času banka nabídne ve veřejné soutěži prodej majetkové účasti, a nejmenovaná silná finanční skupina tak projekt koupí do svého energetického portfolia.

Druhá z možných variant znamená najít vhodného partnera, který se bude finančně spolupodílet na navýšení vlastních zdrojů, a tím získá určitý podíl na projektu. Z toho vyplývá, že přijatá novela „solární daně“ je likvidační pro řadu malých a středních firem ve fotovoltaickém sektoru, které nemají velké finanční rezervy. Časem to povede k posílení již existujícího dominantního postavení výrobců elektrické energie.

< Martin Zika

> Solární boom a Evropa

Podle týdeníku The Economist došlo v Německu v důsledku nadbytku solárních panelů na trhu ke zhruba čtvrtinovému poklesu nákladů na vybudování solární elektrárny. Jenže zároveň nebyly odpovídajícím způsobem sníženy výkupní ceny a v polovině loňského roku se rozšířila obava, že výsledkem bude zdvojnásobení německých solárních kapacit. A tak přišla rychlá reakce: k 1. červenci 2010 byly výkupní ceny sníženy o osm až 13 procent, k 1. říjnu znovu, tentokrát o tři procenta pro všechny kategorie a k dalšímu snížení došlo 1. ledna 2011.

Důležitý je tedy systém průběžné úpravy výkupních cen, přičemž Němci rovněž rozlišují mezi jednotlivými typy elektráren. Jednak podle instalovaného výkonu, různá

výše výkupních cen platí pro sestavy do 30 kilowattů, od 30 do 100, dále nad 100 a nad 1000 kilowattů. Záleží také na tom, zda je instalace provedena na střeše, či na volném prostranství. Prvně jmenované jsou více podporovány prostřednictvím vyšších cen. Cenové snížení se přitom týká pouze instalací nad 100 kilowattů. Německo samozřejmě není jediné, kdo tento problém řeší. Například Švýcarsko snížilo v loňském roce výkupní ceny o osm procent. Země při stanovení výkupních cen rozlišuje mezi výkonovými třídami (10, 30, 100 a nad 100 kilowattů) a také podle umístění solárních panelů. Francie snížila výkupní ceny o 12 procent. Podpora klesla i v Itálii, která rovněž rozlišila různé výkonové třídy a různá umístění.

jiných alternativních postupů – bychom zároveň měli ocenit a chválit, a ne mu nesmyslně spílat. Je to výborná a efektivní technologie, která má velkou budoucnost. Za nezkorigovanou podporu nemůže.

Veronika Vreclonová, senátorka, místopředsedkyně Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu, ODS

Od počátku jsem byla zásadně proti umělé podpoře fotovoltaiky, respektive obnovitelných zdrojů všeobecně. Zákon, který schválila Poslanecká sněmovna, podle mého názoru hasil jen největší problém a je nesporné, že bude potřeba se danou záležitostí v letošním roce zabývat podrobněji a řešit ji systematictěji.

<

Václav Zemek, poslanec, člen Výboru pro životní prostředí, ČSSD

Myslím, že jsme se posunuli zase do druhého extrému a přijatá novela povede k výraznému útlumu využívání obnovitelných zdrojů. Je zde také velké riziko arbitrází. Podle mého názoru měly být vyjmuty střešní instalace, limit 30 kilowattů je příliš nízký. Dávají jsme v tomto směru pozměňovací návrh s kolegou Böhnischem a Látkou (na navýšení na 60, respektive 90 kilowattů), ale koalice tuto iniciativu nepodpořila. Další věcí je, že není zdaleka jisté, jak velký vliv na zdražení elektřiny mají obnovitelné zdroje. Hlavní vliv na cenu elektřiny pro spotřebitele má především cena silové elektřiny, a ta třeba v Německu výrazně klesla.

Bedřich Moldan, ředitel Centra pro otázky životního prostředí UK

Rozvoj progresivních technologií obnovitelných zdrojů energie je bezesporu třeba podporovat dotacemi, které umožní jejich žádoucí rozvoj. Zároveň však je třeba výši i konkrétní podobu dotací sledovat, postupně je snižovat a případně úplně odstranit, jakmile příslušná technologie vyspěje a sníží se její náklady. V tomto směru je novela krokem správným směrem, i když nedovedu odhadnout, jestli nepřinese nějaké vážné problémy. Zejména je velmi nutné hlídat, aby se tato nebo jiné podobné právní úpravy nestaly brzdou potřebného technického rozvoje. Rychlý a úspěšný nástup fotovoltaiky – stejně jako

Máte brýle pro image, ale vidět byste chtěli i bez nich?

Pak máme akci přímo pro Vás!

Zbavíme Vás dioptrií laserovou operací a do Vašich brýlí dáme nulová sklíčka zcela zdarma!

A pak můžete nasadit brýle, jen když budete chtít.

Operace provádíme na dvou nejmodernějších femtosekundových laserech!

Jedno oko trvá cca 10 minut!

Ještě nikdy nebyla operace bezpečnější.

Cena: 14.000,- Kč na jedno oko
+ 1.500,- Kč konzultace

Více informací na www.ocnisvet.cz

Objednávat se na konzultace můžete: **na tel.: 602 105 355**

on-line: <http://rezervace.ocniklinikahp.cz>

nebo emailem: konzultace@ocniklinikahp.cz

Akce na bezplatnou výměnu bezdioptrických čoček do Vašich starých brýlí je platná pouze při předložení tohoto inzerátu.

www.ocnisvet.cz